

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Cseszlai János ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neveI. rendű, II.rendű felperes neveII. rendű, III.rendű felperes neveIII. rendű és IV.rendű felperes neveIV. rendű (mindannyian: **felperesek címe**) felperesnek – az Országos Bírósági Hivatal (1055 Budapest, Szalay u. 16., ügyintéző: Beerné dr. Vörös Helga Adrienn) által képviselt Budapest Környéki Törvényszék (1146 Budapest, Thököly út 97-101.) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2018. június 5. napján meghozott 39.P.20.459/2017/36. számú ítélete ellen a felperesek részéről 39. és 43., az alperes részéről 41. és 42. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy a felperesek nem vagyoni kártérítés iránti keresetét teljesen elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak külön felhívásra egyetemlegesen 2.439.000 (kétmillió-négyszázharminckilencezer) forint feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperesek másodfokú eljárásban felmerült, őket egyetemlegesen megillető költségét 127.000 (százhuszonhétezer) forintban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek pontosított keresetükben kérték, hogy a bíróság a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdése, valamint a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja kötelezze az alperest a végrehajtási ügyértéknek megfelelő 33.889.951 forint, valamint további 1.843.866 forint végrehajtási költség, 8.216.900 forint ügyvédi költség, 77.000 forint eljárási illeték, 3.507.790 forint perköltség és személyenként 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamataik megfizetésére.

A felperesek előadták, hogy az alperes kirívóan súlyos bírói tévedésével elvonta azon jogukat, hogy az engedményezési értesítés, a végrehajtási kifogás, jogutódlás megállapítása iránti kérelem ellenére a végrehajtás korlátozása iránti perben **L. I.-vel** és **K. Zs.-vel** szemben a beszámítási igényüket érvényesíthessék. Az alperesi bíróság eljárása során megsértette a Ptk. 296. §-át, valamint a 328. § és 329. §-aikat. A Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 2006. június 19. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította a felperesek jogutódlását **L. I.** és társa ellen indult

végrehajtási eljárásban a felperesek és a végrehajtást kérő között létrejött engedményezési szerződés alapján. A Legfelsőbb Bíróság végzése szerint a kötelezettek írásbeli értesítése az engedményezésről 2003. január 20. napján megtörtént, a felperesek által megszerzett ellenkövetelés pedig beszámításra alkalmas a kötelezettek követelésével szemben. A felperesek álláspontja szerint az alperes azzal, hogy érdemben nem bírálta el beszámítási követelésünket, illetve azt eljárásjogi szempontból elutasította, a felpereseknek kárt okozott, amely a felperesek ellen jelenleg is folyamatban lévő végrehajtásban érvényesített követelés összegével azonos. Amennyiben az alperes ezt az összeget a felperesek részére megtéríti, a felperesek akkor kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy hogy az ellenük folyó végrehajtási eljárás megszűnjön és az általuk megvásárolt ingatlanon tulajdont szerezzenek. A nem vagyoni kártérítés iránti igényükkel összefüggésben előadták, hogy az alperesi jogsértések 15 éven keresztül jelentős mértékben sértették emberi méltóságukat és becsületüket. Az általuk megvásárolt ingatlanon nem tudtak tulajdont szerezni, így arra hitelt sem tudtak felvenni. A pereskedés miatt az egész család élete és egészsége megromlott, a feszült állapot miatt pszichikai és lelki betegségeik keletkeztek. A IV. rendű alperesnél szívbetegség alakult ki, a II. rendű felperes házassága helyrehozhatatlanul felbomlott, az I. rendű felperes élettársi kapcsolata megszakadt, gyermekét egyedül nevelte fel. Hivatkoztak a Pp. 2. § (2) bekezdésére is azzal, hogy az alperes a téves jogalkalmazással a felperesek tisztességes eljáráshoz való jogát is sértette.

Az alperes kérte a kereset elutasítását.

A Fővárosi Törvényszék a 2014. december 16. napján kelt 39.P.23.905/2013/21. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A Fővárosi Ítélőtábla a 2015. november 26. napján kelt 28.Pf.20.24562015/8. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesek végrehajtás korlátozása iránti keresetének elutasításával okozott károkért, egyben az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A Kúria a 2016. október 12. napján kelt Pfv.IV.20.515/2016/9. számú végzésével a jogerős közbenső ítéletnek az alperes kártérítési felelősségének jogalapját megállapító rendelkezését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban hozott ítéletében az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek együttesen 1.662.300 forintot és járulékait, továbbá 1.030.000 forint + áfa összeget, valamint személyenként 500.000 forintot és annak járulékait, míg ezt maghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek egyetemlegesen 318.400 forint perköltséget, és térítsenek meg az államnak egyetemlegesen 1.507.200 forint feljegyzett eljárási illetéket.

Indokolása szerint a Kúria iránymutatása szerint vizsgálta, hogy az alperes felróható magatartásával közvetlen okozati összefüggésben a felpereseket milyen vagyoni és nem vagyoni kár érte. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés akkor valósult meg, amikor az alperes a Legfelsőbb Bíróság utasításai ellenére ismételten nem bírálta el a felperesek beszámítási igényét és jogerős elutasító döntést hozott. Az időközbeni jogszabályváltozás folytán a felperesek el voltak zárva attól, hogy ismét felülvizsgálati kérelmet terjesszenek elő. Ennek alapján megalapozottnak tekintette a Budaörsi Városi Bíróság előtt 4.P.21.540/2004. és a Pest Megyei Bíróság előtt 5.Pf.22.900/2006. számon lefolytatott eljárásokban felmerült illetékből, az ellenfél javára megítélt perköltségből és a felperesek saját jogi képviselétől adódó költségből álló kárigényt. A további eljárások költségeivel kapcsolatos igényt azonban okozati összefüggés hiányában elutasította, mert a megismételt eljárásban hozott jogerős elutasító döntést követően a felperesek már nem bízhattak alappal abban, hogy beszámítási igényüket a végrehajtás korlátozása útján érvényesíteni tudják. A felpereseknek nem volt más lehetőségük, mint a már megindított

végrehajtási eljárás lefolytatása az engedményezett követelés kötelezettjeivel szemben. Nincs észszerű magyarázat arra, hogy a jogi képviselővel eljáró felperesek miért újabb, előre reménytelennek látszó eljárást választottak ahelyett, hogy végrehajtás útján biztosan hozzájussanak követelésükhöz. A felpereseknek a követelésük érvényesítésére vonatkozó joga nem szűnt meg azáltal, hogy végrehajtás korlátozása iránti perben azt nem tudták beszámítani, kizárólag attól estek el, hogy tartozásukat ilyen módon csökkentse. Az a körülmény, hogy a felperesek a végrehajtási eljárást nem folytatták le, és így hagyták elévülni követelésüket, nem róható az alperes terhére, mert a felperes e döntése nincs okozati összefüggésben az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedésével. Kifejtette továbbá, hogy a teljes végrehajtási ügyérték nem lehet a felpereseknek az alperesi jogellenes magatartással okozati összefüggésben álló kára.

Az elsőfokú bíróság ezután azt vizsgálta, hogy megvalósult-e a felperesek tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme. Megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog mint eljárási alapjog nem tekinthető személyiségi jognak, ezért a felperesek hivatkozása megalapozatlan. A felpereseknek nem a tisztességes eljáráshoz fűződő joga sérült, hanem a téves jogalkalmazás folytán bírósági jogkörben okozott kárt szenvedtek. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes jogellenes magatartása okozott-e a felpereseknek egyben személyiségi jogi sérelmet is. Megállapította, hogy a felperesek anyagi helyzete ellehetetlenült, a megvett ingatlanukkal nem tudtak tulajdonosként rendelkezni. Az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedése folytán a felperesek igazságszolgáltatásba vetett bizalma, és adósságaik növekedésével a pénzügyi életben való mozgásterük sérült, BAR-listára kerülésükkel társadalmi megítélésük hátrányosan változott. A felpereseket tehát olyan hátrány érte, amely a magánéletüket és a társadalmi helyzetüket egyaránt megnehezítette. A hosszú eljárás a felperesek egészségi állapotát is negatívan érintette. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a hátrányok enyhítésére személyenként 500.000 forint nem vagyoni kártérítést tartott alkalmasnak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a megismételt eljárásban előterjesztett kereseti kérelmüknek helyt adó döntés meghozatalát kérték. Másodlagosan kérték közbenső ítélettel annak megállapítását, hogy az alperes kártérítési felelőssége a felperesek összes kereseti kérelme vonatkozásában fennáll. Álláspontjuk szerint egyes kereseti kérelmek vonatkozásában a kár aktuális nagysága bizonyítékok és adatok hiánya miatt pontosan nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg a tényállásban, hogy a felperesek tartozása a 2003. március 26. napján megfizetett 19.019.020 forint teljesítésével 8.175.136 forint tőkére és járulékaira csökkent, mivel a teljesített összeget a beszámításra tekintettel határozták meg. Tény továbbá, hogy **L. I.** és társa a felperesekkel szemben nem a beszámítás el nem ismerése miatt kezdeményezett végrehajtást, hiszen a végrehajtási lapot már korábban beadták. **L. I.** és társa azt a feltételt szabták a beszámítás elismeréséhez, hogy a felperesek kérjenek jogutódlást. A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perekben eljáró bíróságok nem értékelték azt a tényt, hogy **L. I.** és társa a jogutódlást megállapító végzést megfellebbezték, és ezért a jogutódlás jogerős megállapítására csak 2006. július 17. napján kerülhetett sor, amely körülmény a jogellenes károkozás tényét erősíti. A Legfelsőbb Bíróság a Pf.VI.26.500/2000/5. számú ítéletében a tőkeösszeg után 17,5+4% kamat megfizetésére kötelezte a felpereseket, míg a felperesek javára engedményezett követelés után az 57.Pf.29.680/2001/3. számú jogerős ítélet csak 10% kamatot állapított meg. A kamatlábak különbsége párhuzamos végrehajtások esetén 18.000.000 forint különbözetet eredményezett volna, amely a felperesek számára a végrehajtási költségek előlegezése mellett vállalhatatlan anyagi megterhelést jelentett volna. A felperesek által kezdeményezett végrehajtási eljárás sikere egyáltalán nem volt várható, mivel az adósok egyébként sem tanúsítottak jóhiszemű és jogkövető magatartást. Az adósok érdeke az volt, hogy negatív magatartást tanúsítsanak az elszámolás körében és az elszámolásra minél később kerüljön sor az eltérő kamatok miatt. Tény, hogy **L. I.** és társa nem

jelentették be az eljáró végrehajtó részére a felperesek 2003. március 26-i teljesítését sem. A felpereseknek nem állt érdekében végrehajtási eljárás megindítása, mivel további költségeket kellett volna előlegezniük, és emellett bíztak abban, hogy igényérvényesítésük a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben eredményre vezet.

A Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.20.413/2006/3. számú végzése egyértelműen rögzíti, hogy az engedményezési értesítés megtörtént és az engedményezés érvényesen létrejött. A kártérítési felelősség megállapításának kezdő időpontja – az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben – az az időpont, amikor az engedményezés megtörtént és az erről szóló értesítést a felperesek levélben megküldték, vagy az a nap, amikor a felperesek a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert megindították, és a perindítás hatályai beálltak. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a Legfelsőbb Bíróság és az ítélőtábla által hozott korábbi határozatokban szereplő megállapítást, amely szerint a teljesítés önmagában is pótolja az engedményezési értesítést.

Az elsőfokú bíróság saját jogi álláspontjával ellentétesen a felperesek terhére a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben megítélt perköltséget csak részben találta alaposnak, holott a felpereseket összesen 3.507.790 forint megfizetésére kötelezték. Az elsőfokú bíróság a felperesek jogi képviselőjének munkadíját sem teljes körűen vette figyelembe, mivel a 2006 előtti tevékenység díját is meg kellett volna ítélnie összesen bruttó 8.216.900 forint összegben. Az elsőfokú bíróság a végrehajtási eljárással kapcsolatban felmerült költségekről sem rendelkezett, amelyek összegét a felperesek jogfenntartással 1.660.887 forint összegben jelölték meg azzal, hogy annak pontosítását a végrehajtói tájékoztatást követően tudják előterjeszteni.

Az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást arról, hogy az első végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti per után a felperesek által indított eljárások költségei okozati összefüggés hiányában nem lennének az alperesre terhelhetők. A felperesek 2006. november 15-ét követően is alappal bíztak abban, hogy a jogerős elutasító döntést követően a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per útján a beszámítási igényeket érvényesíteni tudják. Ezt támasztja alá az a körülmény, hogy a második végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben a bíróság a végrehajtást felfüggesztette azzal az indokolással, hogy a felperesek pernyertessége valószínűnek tűnik.

Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a felpereseknek végrehajtási eljárás kezdeményezésével kellett volna az igényét érvényesíteni, mivel a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség kizárólag a károsodásra vezető folyamatban, illetőleg a károsodás időpontjára vonatkozóan értelmezhető, a károsulttól elvárható kötelezettség körébe a kár bekövetkezése utáni cselekvés nem tartozik bele. Az alperes kártérítési felelősségéből az következik, hogy az összes kár okozója az alperes volt, hiszen amennyiben a jogszabályoknak megfelelően ítélezik, akkor a kár nem következik be, és az ügy 2006 előtt lezárult volna. Az elsőfokú bíróság indokolásában nem foglalkozott azzal a ténnyel, hogy az első végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti peres eljárásban a végrehajtást kérők 2006. november 8. napján úgy nyilatkoztak, hogy elismerik az engedményezés létrejöttét és el kívánnak számolni. Ennek alapján az alperesi bíróságnak a beszámításról kellett volna döntenie, hiszen annak jogalapja elismerést nyert, és csak a mértéke és az időpont vonzata volt kérdéses.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereset kapcsán a felperesek előadták, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog azt is tartalmazza, hogy a jogszabályoknak megfelelően dönt a bíróság. Az eljárási jogok gyakorlásának ellehetetlenítését idézi elő, amennyiben a bíróság súlyos eljárási jogszabálysértés mellett nem a jogszabályoknak megfelelő döntést hoz. A Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatás teljes ignorálása olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely önmagában megalapozza az alperesnek a Pp. 2. §-a szerinti nem vagyoni kártérítési felelősségét. A felperesek személyiségi jogai, így az élethez és az emberi méltósághoz való joga is sérült a Ptk. 70. §-a alapján. Az alperesi károkozás következtében a felperesek társadalmi- és magánélete teljesen ellehetetlenült. Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során figyelmen kívül hagyta a felperesek által előadott sérelmeket. Az alperes téves jogalkalmazása azzal

a következménnyel is járt, hogy a felperesek nem tudták bejegyeztetni tulajdonjogukat az általuk vásárolt ingatlanra. A nem vagyoni kártérítés mértékénél figyelembe kellett volna venni a felperesek egészségkárosodását és ennek érdekében szükség lett volna a perben igazságügyi orvosszakértő kirendelésére, amelyet az elsőfokú bíróság az erre irányuló felperesi bizonyítási indítvány ellenére mellőzött.

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperesek keresetének teljes elutasítását. Az elsőfokú bíróság iratellenesen következtetett az alperesi jogsértésre és jogszabályba ütköző módon állapította meg a kár bekövetkezését és az okozati összefüggés fennállását. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedést azzal valósított meg, hogy a Legfelsőbb Bíróság végzésében írt iránymutatások ellenére a megismételt eljárásban nem bírálta el a felperesek beszámítási igényét és jogerősen elutasító döntést hozott a felperesek alapügyben előterjesztett kereseti kérelme tárgyában. Az alperes hangsúlyozta, hogy a jelen perben nem tett, és nem is kívánt tenni olyan nyilatkozatot, hogy a magatartása felróhatóságát nem vitatná. Az alperes álláspontja szerint a végrehajtás megszüntetése iránti perekben a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott. Ehhez képest az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét megsértve nem adta indokát annak, hogy mi alapján következtetett az alperes részéről kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés megvalósítására. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a felsőbb bírósági utasítás perjogi természetét, ezért a Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.20.413/2006/3. számú, hatályon kívül helyező végzése tekintetében is iratellenes következtetésre jutott. A Legfelsőbb Bíróság a végzésében nem adott és nem is adhatott arra vonatkozó utasítást, hogy a felperesek beszámítani kívánt követelésére alapítva a másodfokú bíróság a végrehajtást korlátozza. A Legfelsőbb Bíróság mindössze azt hagyta meg a megismételt eljárásra vonatkozóan, hogy az engedményezés megtörténtét kell vizsgálni. Az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény szerint a bizonyítékok mérlegelése, a tényállás megállapítása, valamint az abból származó jogi következtetések levonása valamennyi bíróság saját hatásköréből, valamint az őt megillető bírói függetlenségből eredő önálló jogosultsága. Az alperesi bíróság nem tanúsított jogellenes magatartást, a megismételt másodfokú eljárás során a Legfelsőbb Bíróság iránymutatásának megfelelően járt el. Az elsőfokú bíróság értelmezése alapján a megismételt eljárásban az alperes döntése akkor lett volna jogszerű, ha a bíróság a felperesek keresetét teljesítve a végrehajtást korlátozza vagy megszünteti. Ezzel szemben az alperesi másodfokú bíróságnak a fellebbezés elbírálása során figyelemmel kellett lennie a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyező végzésben írt iránymutatásokra, a Pp. 235. § (1) bekezdésére, illetve a végrehajtási perekre irányadó különös eljárási szabályokra. A megismételt eljárásban az alperesi bíróság a Legfelsőbb Bíróság iránymutatásának megfelelően az engedményezési szerződés létrejöttét és az arról szóló értesítés megtörténtét vizsgálta. Mivel a felperesek az írásbeli engedményezési megállapodás létrejöttét nem igazolták, illetve annak létrejöttére és tartalmára bizonyítási indítványt nem ajánlottak fel, az alperes a Pp. 370/A. § (3) bekezdése alapján jogszerűen állapította meg, hogy a követelés beszámítására a végrehajtás megszüntetése iránti perben nem volt lehetőség. Az alperes a felsőbb bírósági utasítások megtartásával és a bizonyítékok autonóm értékelésével alakította ki jogi álláspontját, és ennek alapján bírálta el a jogvitát, amely nem minősülhet téves jogalkalmazásban megnyilvánuló jogellenes magatartásnak. Az alperes arra az esetre, ha az ítéletábra nem osztaná a jogellenesség körében kifejtett álláspontját, előadta, hogy kirívó jogalkalmazási tévedésnek csak valamely egyértelmű jogértelmezési kérdés megítélésére vonatkozó, egyértelmű utasítás be nem tartása minősülhet. Az engedményezési szerződés megítélése azonban nem minősül ilyen egyértelmű jogalkalmazási kérdésnek.

Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul foglalt állást a felpereseknél állítólagosan bekövetkezett kár vonatkozásában is. A Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján a felperesek a kártérítési felelősség egyéb feltételeinek igazolása mellett csak olyan perköltséget érvényesíthetnének kárként, amelyet

ténylegesen és igazoltan megfizettek. Az alperes álláspontja szerint a felperesek kártérítési igénye az okozati összefüggés hiányában sem lehet alapos. A felperesek által megfizetendő perköltség nem az alperes magatartása, hanem amiatt merült fel, hogy a felperesek az igényérvényesítés nem megfelelő módját választották. A végrehajtást kérőnek nincs olyan kötelezettsége, hogy az adósi követelés fennállását elismerje, ahogy a felpereseknek sincs alanyi joguk arra, hogy követelésüket kizárólag beszámítás útján érvényesíthessék. A beszámítás sikertelensége esetére más jogi lehetőség is rendelkezésükre állt, amellyel azonban önhibájukból nem éltek, így ennek következményeit viselni tartoznak.

A nem vagyoni kárigény körében az alperes fenntartotta jogellenes magatartás hiányában kapcsolatos előadását. Kifejtette továbbá, hogy a bírói gyakorlat szerint a tisztességes eljáráshoz való jog mint eljárási alapjog nem tekinthető személyiségi jognak. Ehhez képest a személyiségi jogsértés igazolásához többlettényállás szükséges, nevezetesen hogy a jogsértés a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvekre legyen visszavezethető. A felperesek a perben ugyanakkor nem állították és nem is bizonyították, hogy az alperes a személyiségük lényegét alkotó ismérvek miatt nem tartotta volna meg a jogszabályi rendelkezéseket, így az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy az alperes magatartásával a felperesek személyhez fűződő jogait megsértette. Az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg azt is, hogy a felpereseket az alperesi magatartással összefüggésben hátrány érte volna. Az egészségi, pszichés állapotban bekövetkezett változás és annak okainak meghatározása igazságügyi szakértői kompetenciájába tartozik, ezért az elsőfokú bíróság a szükséges szakértelem hiányában kizárólag a felperesek személyes előadása alapján jogellenesen vont következtetést az egészségkárosodásra, illetve a pszichés állapot negatív változására. A felperesek adósságszpirálba és kilátástalan élethelyzetbe kerülése jelentős részben önhibájukra vezethető vissza és nem hozható semmilyen okozati összefüggésbe az alperesi magatartással. Az elsőfokú bíróság által a felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összege egyébként is eltúlzott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kiemelte, hogy a felperesek által hivatkozott tényekből és nyilatkozatokból nem volt levezethető olyan jogelismerés, amelyre tekintettel az alperesnek az alapperben a beszámítás tárgyában a felperesi keresetnek helyt adó döntést kellett volna hoznia. Előadta, hogy a bírósági jogkörben okozott kár legkorábbi időpontja az lehet, amikor egy esetleges téves jogalkalmazásra alapított ítélet jogerőssé válik. A tényleges kár azonban akkor következik be, amikor a károsult vagyonában az értékcsökkenés megtörténik. A felperes által érvényesített vagyoni kártételek semmilyen okozati összefüggésbe nem hozhatók az alperesi magatartással.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak a felperes fellebbezése folytán első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az ítéltábla a fellebbezések alapján a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részítéletet hozott és a nem vagyoni kárigényre vonatkozó kereset tárgyában érdemben határozott, míg ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatra nem alkalmas rendelkezését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A nem vagyoni kárigény vonatkozásában az alperes fellebbezése alapos, a felperesek fellebbezése alaptalan.

Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperesek a Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti sérelemdíjra nem jogosultak. A vagyoni kártérítés alapjául előadott tényállásból kiderül, hogy a felperesek alapvetően a megismételt másodfokú alapeljárásban hozott jogerős döntést, azaz a

végrehajtás korlátozása iránti keresetük jogerős elutasítását és annak indokait, nem pedig az eljárási jogait érintő sérelmeket kifogásolták. A felperesek hivatkoztak ugyan lényeges eljárási szabálysértésre és ezáltal a tisztességes eljáráshoz való joguk sérelmére is, a jogszerűtlen döntés azonban nem a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének jogkövetkezményeit, hanem bírósági jogkörben okozott károkért való felelősség megállapíthatóságát vonja maga után. A tisztességes eljáráshoz való jogból eredő követelmények teljesülését a 6/1998. (III. 11.) AB határozat szerint az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Nincs olyan többlettényállásra vonatkozó peradat, hogy az alapeljárásban a másodfokú bíróság eljárása a „fair trial” szabályait sértette volna. A felperesek által a másodfokú eljárásban előadott elfogultsági hivatkozást a Pp. 235. § (1) bekezdés alapján érdemben nem lehetett elbírálni, mert olyan tény előadásának minősül, amelyre a felperesek az elsőfokú eljárásban nem hivatkoztak.

A személyhez fűződő jogok megsértésére alapított nem vagyoni kárigény körében az ítélet tábla nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján, hogy nem vagyoni kártérítés iránti igényt csak személyhez fűződő jog megsértése alapozhat meg, amelyet a perbeli esetben az igazságszolgáltatásba vetett bizalom megsértése miatt tartott megállapíthatónak. Ilyen személyhez fűződő jog azonban nincs. A személyhez fűződő jogok alapvető jellegzetessége, hogy abszolút szerkezetű jogviszonyt hoznak létre, azaz az adott jogot mindenki köteles tiszteletben tartani. Az igazságszolgáltatásba vetett bizalom ehhez képest csak az igazságszolgáltatás tevékenységén belül értelmezhető. A Pp. alapjogokra vonatkozó szabályai alapján az eljárás résztvevőit megillető alapvető jogokat az igazságszolgáltatás köteles tiszteletben tartani, e jogok megsértése ugyanakkor nem valósít meg személyhez fűződő jogot érintő jogsértést. Személyhez fűződő jog megsértése az érintett személy személyiségének lényegadó tulajdonságát érintő, támadó magatartás útján valósulhat meg, ilyen magatartás mint többlettényállás azonban a kereseti tényállásból nem következik. Személyhez fűződő jog megsértésének hiányában nem vagyoni kártérítésnek nincs helye függetlenül attól, hogy az elhúzó peres eljárásoknak nyilvánvalóan voltak a felperesek személyét érintő hátrányos kihatásai. Az ítélet tábla ezért nem vagyoni kárigény körében a felperesek keresetét részítéssel elutasította.

A felperesek vagyoni kárigényét illetően az elsőfokú bíróság döntése érdemi felülbírálatra nem volt alkalmas. Az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, amikor a Kúria Pfv.IV.20.515/2016/9. számú hatályon kívül helyező végzése 24. pontjában szereplő utasításokat figyelmen kívül hagyta. A Kúria előírta, hogy a felpereseknek meg kell jelölniük, illetve bizonyítani mindazon kár mibenlétét és összegét, amely az alperes felróható magatartása miatt következett be. Az elsőfokú bíróság által befogadott és elbírált keresetpontosítás azonban sem e szempontoknak, sem a Pp. 121. § (1) bekezdésének nem felelt meg, amikor az a kár összegét – jogfenntartással – részben a végrehajtási ügyértékben jelölte meg.

A kereseti kérelemben előadott tényállásból ugyanis az következik, hogy a felperesek a beszámítási igényükre alapozott, a végrehajtás korlátozása iránti keresetüket elutasító jogerős alperesi ítélet kapcsán két körülményt kifogásoltak: egyrészt hogy az engedményezés útján megszerzett követelésük értéktelenné vált, másrészt hogy a beszámítás elmaradása további, a kamatokban jelentkező vagyoni kárt okozott, mert a végrehajtó a 8 millió forintot meghaladó felperesi tartozás után számolja a jogerős ítélet szerinti emelt mértékű kamatot, miközben beszámítás esetén a felperesek fennmaradt tartozása csak 800.000 forint lett volna, amelynek kamatterhe is kevesebb lenne. Ebből következően a felpereseket ért kár nem a végrehajtási ügyértékkel azonos, így a kereseti tényelőadás és a keresetmódosításban szereplő petitum nincs összhangban. A felperesek

végrehajtás korlátozása iránt indítottak pert, vagyis maguk sem állították, hogy a végrehajtást teljesen meg kellett volna szüntetni.

A megismételt eljárásban tehát a kereseti tényelődás és a kereseti petitum közötti összhang megteremtése érdekében az elsőfokú bíróságnak fel kell hívnia a felpereseket a kereset pontosítására. Amennyiben a felhívásnak a felperesek nem tesznek eleget, úgy az elsőfokú bíróságnak a felperesek 2017. április 2. napján érkezett pontosított kereseti kérelmet figyelmen kívül kell hagynia, és a korábbi, a Pp. 121. §-nak megfelelő kereseti kérelmet kell elbírálnia.

A rendelkezésre álló peradatok alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperesi bíróság nyilvánvalóan tévesen értelmezte és alkalmazta a végrehajtás korlátozása iránti perben az engedményezés szabályait, ezért jogellenes magatartására tekintettel a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdése folytán alkalmazandó 339. § (1) bekezdése alapján kártérítési felelőssége fennáll. A felperesek a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, tehát a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti speciális feltétel is teljesült.

Az alapeljárásban hozott jogerős másodfokú ítélet releváns jogi indoka az volt, hogy az engedményezéshez kapcsolódó értesítés a hozzá tartozó szabályszerű, az Ütv. 26. § (1) bekezdésének megfelelő ügyvédi meghatalmazás hiányában nem volt szabályszerű, és ezért a beszámítás nem lehet eredményes. Ehhez képest a Kúria a megelőző jogerős ítéletet hatályon kívül helyező Pfv.I.20.413/2006/3. számú végzésében azt az utasítást adta a másodfokú alperesi bíróságnak, hogy vizsgálja az engedményezési szerződés létrejöttét, miközben tényként állapította meg, hogy az engedményezésről szóló értesítés megtörtént. A megismételt eljárásban tehát az alperes nem követte a Kúria kötelező iránymutatását az engedményezés létrejöttének vizsgálata körében, hanem egy irreleváns körülményt értékelt. Az alperesi bíróság jogi álláspontja nyilvánvalóan téves volt, hiszen figyelmen kívül hagyta az engedményezőnek a megismételt eljárásban már rendelkezésre álló, a montreali közjegyző által hitelesített nyilatkozatát, amelyben az az engedményezési szerződés létrejöttét megerősítette. Amennyiben az alperesi bíróságnak az volt az álláspontja, hogy az engedményezőt képviselő ügyvéd nem rendelkezett szabályszerű meghatalmazással, és az engedményezési szerződést álképviselőként kötötte, úgy figyelembe kellett volna vennie, hogy a képviselt a Ptk. 221. § (1) bekezdése szerint a képviselő eljárását utólagosan jóváhagyta. Az engedményezési értesítő kapcsán az alperesi bíróság tévesen alkalmazta a Ptk. 328. § (3) bekezdését, amely különbséget tesz az engedményes és az engedményező általi értesítés között akként, hogy az utóbbi esetben az adós még az engedményezés igazolását sem követelheti. A felperesek jelen perben is eljáró jogi képviselője egyébként E. T. szabályszerű perbeli meghatalmazottja volt a Fővárosi Törvényszék 57.Pf.29.680/2001/3. számú eljárásában, így a képviseleti jogosultsága az Ütv. 26. § (2) bekezdése és a Pp. 70. § (2) bekezdése alapján a perbeli követelés érvényesítéséből származó pénz átvételére is kiterjedt. Ilyen körülmények között a jogi képviselő jogosult volt a kötelezetteket arról tájékoztatni, hogy nem az ő kezeihez, hanem engedményezés folytán harmadik személynek kell teljesíteni.

Az alperes felróhatóság alóli kimentésre irányuló hivatkozása megalapozatlannak látszik. A hatályon kívül helyező végzés jogi indokolása ugyan nem kötötte a megismételt eljárásban eljáró bíróságot, azt azonban, hogy a döntéshez szükséges releváns jogi okfejtések rendelkezésre álltak, csak azokat saját téves álláspontja miatt az alperes nem követte, éppen a felróhatóság körében a terhére kell értékelni.

A Ptk. 340. §-a szerinti kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség kapcsán az alperest terheli a tényelődási és – szükség esetén – a bizonyítási kötelezettség. Az alperesnek tehát nem elegendő

arra hivatkozni, hogy a felpereseknek végrehajtási eljárásban kellett volna érvényesíteniük igényüket az engedményezett követelés adósaival szemben, hanem azt is igazolnia kell, hogy a végrehajtás eredményre vezetett volna, mert csak ebben az esetben lenne megállapítható az okozati összefüggés a kár és az általuk hiányolt felperesi magatartás között. Kétséges ugyanis, hogy az adósoknak lett volna végrehajtható vagyona, különösen arra figyelemmel, hogy más eljárásban illetékfeljegyzési jog iránti kérelemmel éltek. A felperesek eljárása azért sem sérti a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettséget, mert ha a követelésük érvényesítésére többféle jogszerű lehetőségük van, akkor maguk jogosultak azok közül választani. A felperesek tehát a Ptk. 296. § (1) bekezdése szerinti beszámítás érvényesítésére alanyi joggal rendelkeztek.

A bekövetkezett károk vonatkozásában a jelenlegi peradatok alapján azt lehet megállapítani, hogy a végrehajtás korlátozása iránti perben született végleges jogerős ítélet előtt a felperesi vagyonban bekövetkezett károkért az alperes nem tartozhat felelősséggel, hiszen azok a jogellenes magatartással nem állhatnak okozati összefüggésben. Minthogy a Kúria az első- és másodfokú ítéleteket hatályon kívül helyezte, az azokban meghatározott perköltséget sem kell teljesíteni. Ebből következően csak a megismételt első- és másodfokú eljárásban meghatározott költségek jöhetnek kárként számításba. Nem tartozhatnak az alperes által okozott kár fogalmába a felperesek részéről a Pp. 229. § (1) bekezdés szerinti jogerő hatás ellenére kezdeményezett új végrehajtás korlátozása iránti per költségei.

Nem alapos az az alperesi hivatkozás sem, hogy a tartozás megfizetése hiányában a felpereseket nem érte kár. A tényleges kár [Ptk. 355. § (4) bekezdés] körébe tartozik minden olyan vagyoni hátrány, amely a felperesek vagyonát csökkenti, így a velük szemben folytatott végrehajtás tárgyát képező, a felperesek vagyonában passzívaként szereplő követelés is, függetlenül attól, hogy azt már megfizették-e. Az elsőfokú bíróság által megítélt, a felperesek terhére az alapeljárásban jogerősen megállapított perköltség megtérítésére vonatkozó igény sem utasítható el amiatt, hogy azt a felperesek még nem fizették meg. A felperesek saját jogi képviselőjük részére kifizetett munkadíj a téves alperesi döntés miatt meg nem térült kiadásnak, vagyis elmaradt jövedelemnek minősül, amelyet a felperesek szintén alappal érvényesíthetnek, hiszen helyes érdemi döntés esetén az a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján ilyen jövedelemvesztés őket nem érthette volna.

Az ítéletábra a kifejtett indokokra tekintettel a nem vagyoni kárigény tárgyában a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részítéletet hozott, míg ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A részítélettel érintett körben az alperes fellebbezése eredményre vezetett, amelyre tekintettel az ítéletábra a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket pervesztességre tekintettel a teljes pertárgyérték és az elutasított perérték arányának (56%) megfelelő feljegyzett kereseti és fellebbezési illeték viselésére. Ezt meghaladóan a hatályon kívül helyező rendelkezés következtében a felperesek másodfokú eljárásban felmerült költségét a Pp. 252. § (4) bekezdésének alkalmazásával csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia. Az alperes perköltség-igényt nem terjesztett elő.

Budapest, 2019. január 22.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: